

מראי מקומות - יומא

מט.

מחשבה בשעת חפינה, שאם חפינה אינה עבודה לכאורה פשוט שמחשבה אינה פוסלת, וראה בדברינו שם בשם הגר"ח]. עוד העיר השמועת חיים שמהראשונים כאן משמע שלא כפירוש המקדש דוד, שרבינו חננאל והמאירי כתבו שאף אם אין החפינה צריכה כהן גדול, מכל מקום צריך לזה כהן הדיוט, ואם כהמקדש דוד, שאינה עבודה כלל, מדוע צריך כהן.

ד. או דלמא ולקח והביא בעינין והא ליכא הקשו התוספות, שהגמרא כבר שאלה כעין זה לעיל לענין בין הביניים האם בעינין ולקח או לא. ותירצו, שכונת הגמרא היא, אם תמצא לומר בין הביניים לא, משום שאין זה 'ולקח והביא', כיון שלא בא מכח גברא, האם בחפינה שהגיעה מכח גברא מועיל, שחשוב הוא 'ולקח הלוקח', או שמא 'ולקח והביא' דוקא, מי שלקח יביא. אולם בדברי הריטב"א משמע דפירש להיפך, שאפילו אם בבין הביניים מועיל, זהו משום שאין צריך לקיחה במתכוין, אבל הנמצא ממילא באצבעותיו הוא נכלל בחפינה רק אם הכהן גדול לקחו בעצמו, אבל אם הוא לא לקחו, אינו מועיל.

ה. כל האוכלין אוכלין אדם לרפואה וכו' במשנה ברורה (שכ"ח, ק"ט) הביא מהפרי מגדים, שאם אינו מאכל בריאים, אף אם הוא בריא, כל שאוכלם כדי לחזק מזגו, הרי זה בכלל איסור רפואה, ואסור לאוכלם בשבת.

ו. ואי דליכא סכנתא מיסר אסיר הקשה הטל תורה, שמא החידוש הוא שמותר לשתותן לאלתר אפילו שלא במקום סכנה, וזהו לפי שיטת הרשב"א (הובא בשו"ע [או"ח סי' שכ"א]) שדין טוחן הוא כבורר שמותר לעשותו לצורך אותה הסעודה. ותירץ, שאפשר שסתם שחיקה היא בכלי המיוחד לכך, ובזה אסור אפילו לאלתר.

ז. אדרבה אי חופן וחוזר וחופן לא יכנס אחר בחפינתו אי אפשר שלא יחסר ושלא יותיר הקשה המקדש דוד (ד', ג'), שהדין שלא יחסר מובן, אבל מדוע שלא יותיר, הרי מצות החפינה מתקיימת בפנים. ותירץ, שכיון שצריך לעשות הולכה, והיא מעכבת שאי אפשר לבטלה, אם יותיר, נמצא שההולכה הראשונה אינה הולכה, שהרי הכניס יותר מכשיעור שצריך להקטיר, והרי הוא כמי שהולך את המנחה כולה, ועל כן אין כאן הולכה כלל.

ח. חופן חוזר וחופן או לא פירש התוספות הרא"ש, שספק הגמרא הוא משום שכתוב 'מלא חפניו והביא מבית לפרוכת', שמשמע שבחפניו יש לו להביא, ולא בכלי, ומה שהתירו להביא בכלי הוא משום שאי אפשר, לכך צריך שיחזור ויחפון בשעת הקטרה, לקיים 'מלא חפניו והביא' במה שנוכל לקיימו.

א. וכן שמאל פסול

הקשה הכסף משנה (עבודת יום הכפורים ד', א'), אם שמאל פסול, איך יתכן שמחמת סברות של מפני כובד המחטה ומשום חומו הכשירו להכניס הכף של קטורת בשמאלו. ותירץ בשני דרכים: א. שפסול שמאל אינו אלא מדרבנן, והם אמרו והם אמרו. ב. אף אם הוא פסול דאורייתא, כיון שאי אפשר בעניינאחר בכך הכשירה תורה.

ובהגהות מים חיים על הרמב"ם שם, תמה על מה שצייד הכסף משנה לומר שאינו אלא פסול דרבנן, הרי כל שאר הפסולים בברייתא הם פסולים מן התורה. ועוד, שמבואר בתוספות שספק הגמרא האם הולכה בשמאל כשרה או לא, היא האם מה שלומדים הולכה מקבלה היינו לגמרי, או שלומדים הולכה מהולכת הכף שכשרה בשמאל. ומשמע שלמסקנא שהולכה בשמאל פסולה, הוא משום שהיא קבלה, וסברא זו דאורייתא היא.

ב. הולכה בזר מהו

הקשה הקרן אורה בזבחים (יד), כיון שלומדים הולכה מקבלה, מניין לומר שתהא כשרה בזר. ובשלמא לענין הולכה בשמאל, פירשו התוספות שכיון שמצינו הולכת הכף ביום הכיפורים בשמאל, הוא הדין בכל מקום. אבל לענין הולכה בזר, לא מצינו בשום מקום שתהא הולכה כשירה בזר, ולכאורה היא בכלל קבלה שפסולה בזר. ותירץ, ששתי שאלות אלו, הולכה בשמאל ובזר, שאלה אחת הן, שאם הולכה כשרה בזר, כמו שמצינו ביום הכיפורים, הרי היא יצאה מכלל קבלה, ויתכן שגם לענין זר תהא כשירה.

ובחידושי רבי אריה לייב (ב', ה) ביאר על פי דברי רש"י בסוגייתנו, שהשאלה בשמאל היא לפי שבהולכה לא נכתב כהונה בפירוש, וביאר ששמאל אף אם הולכה עבודה היא קבלה, ופוסלת בה מחשבה, זהו רק מה ששייך לעבודת הקרבן, אבל באמת היא עצמה אינה עבודה, ולכן לא יתא בה פסול זה, עיין שם באריכות.

ג. חפן חבירו ונתן לתוך חפניו מהו

בביאור ספק הגמרא פירש המקדש דוד (סוף סי' ג'), שהשאלה היא האם חפינה היא עבודה או לא, שאם חפינה עבודה היא, ודאי צריך הכהן גדול לעשותה, כפי שצריך לעשות את כל העבודה ביום הכיפורים, אבל אם חפינה אינה עבודה, אלא כדי שיוכל להקריב מלא חפינה, יכול גם חבירו לעשות את החפינה עצמה.

והעיר השמועות חיים (מט. סי' ט'), שלפי ביאור זה נמצא שכל ספיקות הגמרא לעיל (מח) באופן החפינה, הם רק אם נאמר שחפינה חשובה עבודה, ויש צורה למעשה החפינה, אבל אם אינה עבודה, אין שום נפקא מינה כיצד נעשית החפינה [ולכאורה הוא הדין לענין שאילת הגמרא לעיל (מח) לענין